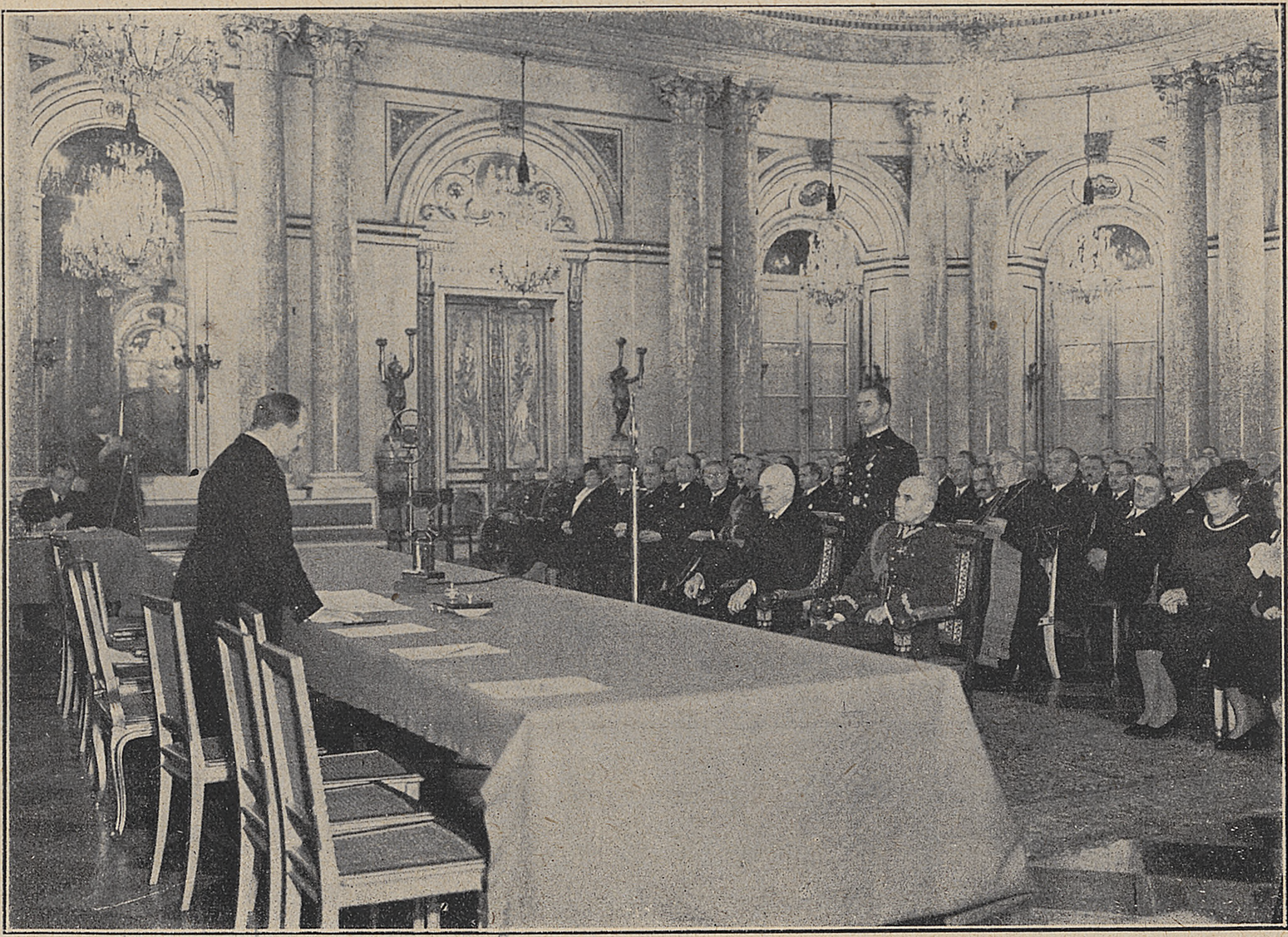
P.O.W. WSCHÓD-K.N. 3

BIULETYN

ORGAN ZRZESZENIA b. CZŁONKÓW P. O. W. NA WSCHODZIE – K. N. 3

Nr. 8-10 Warszawa, Sierpień – Październik 1936 Rok IV

...„sprzęgnijmy nasze siły, zespólmy nasze działania, by pod wysokim patronatem Głowy Państwa wypełnić pragnienie naszych serc i nakaz naszej woli:
„Głodnego nakarmić — nagiego przyodziać".

(Z przemówienia premiera Gen. Sławoj-Składkowskiego wygłoszonego na zamku na Wielkim Zebraniu Ogólnopolskiego Komitetu pomocy bezrobotnym, odbytym w dniu 10.X.-36 r. w obecności P. Prezydenta Rzeczypospolitej i Naczelnego Wodza).

MIKOŁAJ DOLANOWSKI.

Bezrobocie, a pomoc zimowa

Można nie wpadając w przesadę stwierdzić, że zagadnienie bezrobocia jest i boję się, iż na najbliższą przyszłość będzie, jednym z najbardziej palących zagadnień doby obecnej, obfitującej i bez tego w skomplikowane problemy polityczne, ekonomiczne i socjalne. Stanęło ono w całej swej grozie wobec starych potęg polityczno-finansowych, których „prosperity" zdawałoby się nie mogły zagrozić żadne powikłania gospodarcze. Staje ono przed państwami mniej zasobnymi, o innej strukturze ekonomicznej, staje również przed Odrodzoną Polską. Wydaje się jednak, iż faktu wysunięcia się tego problemu na czoło zainteresowań społeczeństw i rządów nie można wiązać tylko z kwestią mniej lub więcej sprawnego funkcjonowania machiny gospodarczej. Do tego specyficznego, powiedziałbym uczuciowego stosunku przeciętnego obywatela do człowieka pozbawionego pracy przyczyniło się zjawisko innego rzędu, innej kategorii, wynikające z oblicza moralnego ludzi naszej epoki. Postawieni wolą historii wobec niezmiernie trudnych i zawiklanych zjawisk dzisiejszego życia stworzyliśmy nową koncepcję pracy, pracy nie jako środka, a raczej celu samego w sobie, pracy jako wartości stałej, dającej możność właściwego wyżycia się i prowadzącej do wydobycia z jednostki siły moralnej.

Tak rozumiał znaczenie pracy Józef Piłsudski, tak nas nauczył myśleć i dlatego też losy człowieka nie z własnej winy pozbawionego pracy są nam tak boleśnie bliskie.

Z tego stanowiska jest jeden logiczny wniosek — walka z bezrobociem winna być prowadzona po linii dostarczenia pracy, przede wszystkim pracy. Z pewnym poczuciem uzasadnionej dumy możemy skonstatować, że tę drogę wśród państw świata obraliśmy jedni z pierwszych, tworząc jeszcze w marcu 1933 r. (o 2 lata wcześniej niż zrobiła to Ameryka Franklina Roosevelta) Fundusz Pracy, mający prowadzić produkcyjną walkę z bezrobociem. W ciągu trzechlecia istnienia tej instytucji wydaliśmy na cele zatrudnienia około 300 miljonów złotych. Osiągnięto znaczne efekty socjalno-ekonomiczne. W okresie największego nasilenia robót przez Fundusz Pracy finansowanych zatrudniał on w roku bieżącym około 167.000 ludzi.

Jest to droga słuszna, powiem więcej — jedyna. Po niej kroczyliśmy i kroczyć nadal będziemy. Więc skąd — zapytać mógłby ktoś — został postawiony z taką mocą i autorytetem problem pomocy bezrobotnym na okres nadchodzącej zimy, jak to zrobiono na Zamku Królewskim w Warszawie 9 ub. m. Czy nie oznacza to zejścia z tego zasadniczego stanowiska walki bezpośredniej z bezrobociem? Odpowiedź na to jest krótka, a wyraźna: Nie i jeszcze raz nie! Należy tylko wziąć pod uwagę, że zima jest to okres, kiedy ze względów atmosferycznych prowadzenie robót — z wyjątkiem nielicznych, przy których da się zatrudnić tylko nieznaczną ilość ludzi — jest niemożliwe oraz, że jest to również okres dodatkowego sezonowego bezrobocia w całym szeregu przemysłów. To też w tym okresie należy, nie rezygnując jak podkreśliłem z zasady, zmienić metody walki i przyjść z pomocą bezrobotnym w formie zasiłków i pomocy w naturze.

Obliczamy ilość zarejestrowanych bezrobotnych w okresie największego nasilenia zimowego bezrobocia na około 500 tysięcy ludzi; z tego około 130 tysięcy otrzyma pomoc w postaci ustawowych zasiłków z tytułu uprzedniego zabezpieczenia na wypadek utraty pracy. Zostaje zatem blisko 400.000 ludzi, co razem z rodzinami daje najmniej 1.200.000 osób. Jeśli doliczymy niezarejestrowanych, to przybliżona liczba wzrośnie minimum do półtora miljona ludzi. Niestety, o zatrudnieniu tej masy w chwili obecnej marzyć nie można. Musimy dać im inną pomoc i to jak mówi Odezwa Ogólnopolskiego Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym „nie odczepny grosz litości, lecz dług społeczny".

Kwoty, którymi rozporządza Państwo na ten cel, są nieznaczne. W budżecie Funduszu Pracy przewidziano około 12 milj. złotych — sumę napewno niewystarczającą na zadośćuczynienie potrzebie. O zwiększeniu jej z tego źródła nie można mówić ze względu na to, iż większość środków Funduszu obrócone zostały na zatrudnienie bezrobotnych w okresie od kwietnia do listopada.

Więc w tej sytuacji nie pozostaje nic innego jak odwołanie się do społeczeństwa — mimo, że społeczeństwo jest napewno biedne i tak już przeciążone wszelkiego rodzaju opłatami i świadczeniami. Chcę nazywać rzeczy po imieniu, nie kryjąc się za listkiem figowym konwenansu. Jesteśmy społeczeństwem biednym w porównaniu ze społeczeństwami Zachodu i Nowego Świata, ale będąc społeczeństwem biednym lepiej rozumiemy wymowę biedy. Nie mamy jednak czego się wstydzić, gdy życie przeprowadzi porównanie między nami a zasobnymi państwami globu, bo mamy cały szereg atutów, które w walce o właściwe miejsce na świecie rzucić możemy na szalę. Mamy hart i wolę, wypróbowane w ciężkich doświadczeniach historycznych, mamy pierwszorzędny, a pracowity materiał ludzki, w dziedzinie gospodarczej — cały szereg niezbędnych surowców, a wreszcie co jest bardzo istotne słuszną ambicję podciągnięcia Polski na wyższy szczebel. W tych warunkach jeszcze jedna

próba sił, jeszcze jedna walka o lepsze jutro, walka o zachowanie dla Państwa miliona obywateli, umożliwiając im przetrwanie zimy — będzie podjęta i musi być wygrana!

Świadczenia, które społeczeństwo będzie składało na cele pomocy zimowej, oparte będą na zasadach powszechności i progresywności. Komitet Naczelny Akcji Zimowej, wychodząc z założenia, że na ten cel dać winien każdy, stwierdził jednocześnie konieczność, by więcej dał ten, kto posiada więcej. Muszę tu jednak zrobić jeszcze jedno omówienie. Normy ustalone przez Komitet naprawno nie są doskonałe, jak każde dzieło rąk ludzkich. Bardzo jest trudnym znalezienie idealnie sprawiedliwych norm obciążeń. Zawsze jakiś pojedyńczy wypadek może wykazać podważalność przyjętej zasady. Trzeba jednak przy ocenie tych kwestii zawsze pamiętać, iż ustosunkowanie się do tych zagadnień winno mieć miejsce z zasadniczego, generalnego punktu widzenia, nie zaś ze względu na wynaleziony wyjątek.

Jakaż jest rola nas Peowiaków w tej sprawie? Niewątpliwie i duża i odpowiedzialna.

Technika zbiórki planowanej przez Komitet zostaje oparta na wykorzystaniu w pierwszym rzędzie pomocy, którą mogą dać Akcji Zimowej przede wszystkim Związki b. Uczestników Walk o Niepodległość. Chodzi o specjalny dobór ludzi, którzy potrafią wnieść do tej sprawy dostateczną dozę powagi i stanowczości, jak również i niezbędnego zapału.

Do tej naprawdę wielkiej pracy, na czele zorganizowanego społeczeństwa musimy także swój wysiłek dorzucić.

Zrzeszenie P. O. W. K. N. 3 w hołdzie Marszałkowi Piłsudskiemu

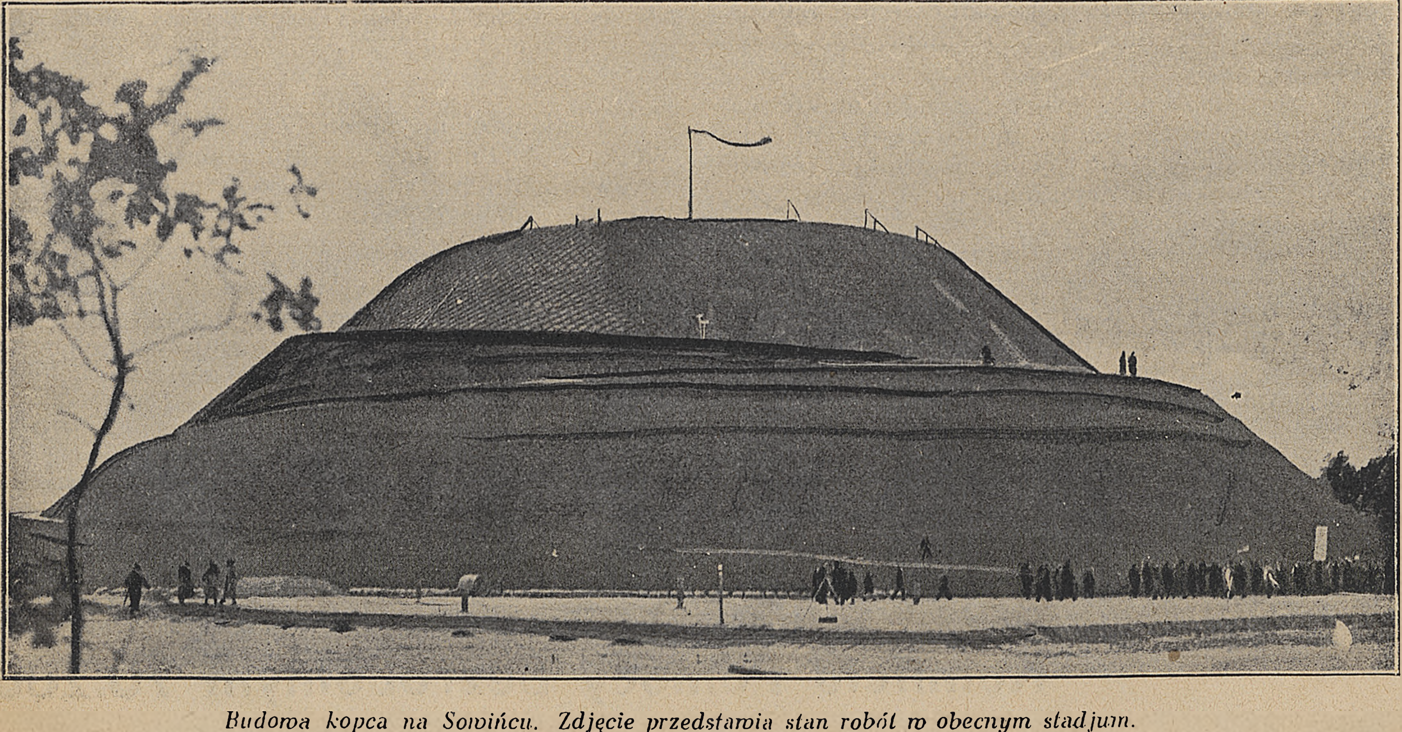
W dniu 20 września r. b. odbył się w Krakowie Zjazd członków Zrzeszenia P. O. W. K. N. 3 (Wschód). Celem Zjazdu było złożenie hołdu Marszałkowi Piłsudskiemu w krypcie na Wawelu oraz wzięcie udziału w sypaniu kopca na Sowińcu, budowa którego dobiega już końca.

W zjeździe wziął udział Zarząd Zrzeszenia z prezesem ob. Schaetzlem na czele, wszyscy delegaci Okręgów oraz członkowie Zrzeszenia.

W godzinach porannych nastąpił odjazd na Sowiniec.

Budowany entuzjazmem i wolą społeczeństwa kopiec jest już w 2/3 wykonany. Do wykończenia pozostał jeszcze tylko wierzchołek. Szybkie tempo robót, wobec nieustannego napływu przyjezdnych z całej Polski, a nawet i wycieczek Polonii zagranicznej, pozwala przypuszczać, iż na wiosnę r. przyszłego kobiec zostanie ukończony.

Po wpisaniu się do pamiątkowej księgi, wyłożonej w tymczasowym pawilonie kierownictwa budowy, gdzie jednocześnie mieści się część urn, ostatnio złożonych, uczestnicy zjazdu udali się na kopiec, gdzie ob. prezes T. Schaetzel wygłosił następujące przemówienie:

Budowa kopca na Sowińcu. Zdjęcie przedstawia stan robót w obecnym stadjum.

Przemówienie Ob. Prezesa Schaetzla

OBYWATELE!

Z przeróżnych stron Rzeczypospolitej, z najdalszych jej kresów, z niezliczonych pobojowisk, gdzie lała się polska krew i znaczył wysiłek budujący historię i wielkość naszego Narodu — idą pielgrzymki do tego miejsca, gdzie staje Kopiec Józefa Piłsudskiego.

Urny wiezione, z wszystkich naszych ziem i wszystkich części świata ogniskują w tym Kopcu, symbole męstwa i trudu z całej przestrzeni dziejów Polski. To tak jakby świetlane duchy wszystkich czasów przyszły trzymać wartę przy pomniku Największego z Polaków.

Urna, którą my niesiemy zawiera ziemię z mogiły w Żytomierzu, z grobu poległych na służbie peowiaków. W okrutnych męczarniach ginęły ofiary najcięższej w naszem pokoleniu służby dla Ojczyzny, służby peowiackiej w latach 1919/20 na Ukrainie i w Rosji.

Ziemia przywieziona z tych mogił nosi znamię wysiłku, zmagań i ofiar wszystkich tych, którzy ginęli na różnych odcinkach pracy peowiackiej na Wschodzie. Ziemia ta niesie w sobie bogatą treść tradycji kresowej, którą cechuje polot i rozmach, a gdy trzeba skupienie i zacięte wytrwanie.

Dla tych, co przy życiu zostali, taczka ziemi wwieziona na Kopiec własnemi rękami, stanowić będzie osobisty związek z tem, czem Kopiec jest i czemu po wszystkie czasy ma służyć.

Ze szczytów tego Kopca rozpościera się wspaniały widok we wszystkich kierunkach Polski. Patrzmy na te ziemie okiem miłości, która tem samem uczuciem obejmuje ich bogactwo, jak nędzę, ich radości jak i niedole.

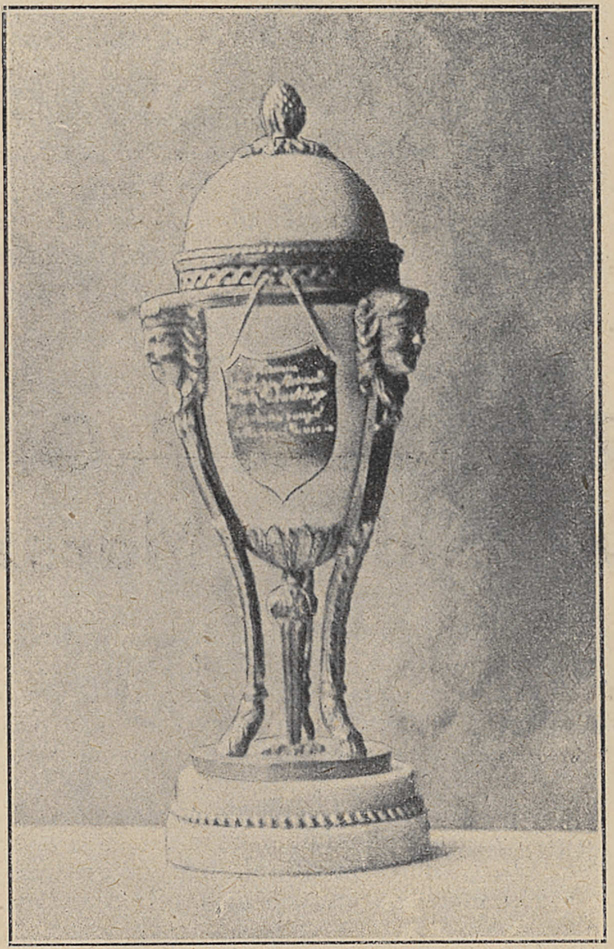
Patrzmy na nie okiem wyobraźni, starając się widzieć to, na co chciałby patrzeć Komendant: Tej wyobraźni bądźmy wierni i w „wiernej służbie" wytrwali do końca.

Podczas chwili podniosłego milczenia, jakie zapanowało po przemówieniu ob. Prezesa, otwarto stylową urnę, z której wysypano ziemię, pobraną z mogiły rozstrzelanych w Żytomierzu Peowiaków.

Po zejściu z kopca spisany został protokół wręczenia urny Komisarzowi Budowy, poczem dokonano pamiątkowego zdjęcia uczestników Zjazdu. Z kolei członkowie Zrzeszenia wzięli udział w sypaniu kopca.

Po odbyciu tej szczytnej i drogiej sercom uczestników czynności, uczestnicy zjazdu udali się na Wawel, gdzie złożyli hołd prochom Marszałka, spoczywającym w krypcie św. Leonarda.

Z okazji Zjazdu odbyły się w godzinach popołudniowych wspólne obrady o charakterze ściśle organizacyjnym. W obradach, z których sprawozdanie podajemy na innym miejscu, wzięli udział wszyscy członkowie Zarządu, z ob. Prezesem na czele, delegaci oraz członkowie Zrzeszenia. Obrady te odbyły się w świetlicy Krakowskiego Koła Organizacji Przysposobienia Wojskowego Kobiet do Obrony Kraju łaskawie użyczonej Zjazdowi przez Zarząd tego Koła.

Stylowa urna z ziemią pobraną z mogił rozstrzelanych Peowiaków w Żytomierzu.
(Antyk z czasów Ludwika XVI-go wykonany z białego marmuru. Okucia z pozłacanego bronzu)

Po ukończeniu obrad Zarząd Org. Przysp. Wojsk. Kobiet do obrony kraju, podejmował uczestników zjazdu herbatką po czym nastąpił powrót do miejsc zamieszkania.

Nadmienić należy że wszyscy uczestnicy Zjazdu uzyskali 75% zniżkę kolejową. Ponadto Zarząd Zrzeszenia przyznał subsydia na podróż dla niezamożnych członków Zrzeszenia, którzy zwrócili się do Zarządu w tej sprawie, nie mogąc ponieść kosztów przejazdów.

F. D.

FR. DZIUBIŃSKI.

U TWEJ TRUMNY

Znów stanęliśmy kołem przy trumnie,
I zastygli w milczeniu głębokim,
Nieugięci i mocni i dumni
Pod płynącym z Twej trumny urokiem.

Dawnych przeżyć się echa zbudziły
Dni znaczonych krwią naszą i potem,
Gdy na rozkaz Twój serca nam biły
Wykuwając Wolność Polski, jak młotem.

Choć nie słychać już Twego rozkazu
I Twe Wielkie Serce już nie bije,
Lecz w Potrzebie staniemy odrazu
Bo Twój Duch pośród nas wiecznie żyje.

PROTOKÓŁ

z Posiedzenia Zarządu Zrzeszenia b. członków P. O. W. K. N. 3 (Wschód), odbytego w Krakowie w dniu 20 września 1936 r. łącznie z Delegatami.

Obecni: Członkowie Zarządu: ob. Prezes Schaetzel, ob. Wiceprezes Piechowska, ob. Skarbnik Bem-Szklarski, ob. Kąsiel, ob. Przew. Kom. Pers. Milanowski, ob. Przew. Kom. Odzn. Zadrożny, ob. Sekretarz Odrowąż-Łaniewski, oraz Delegaci z: Poznania ob. Bukowski, Lwowa ob. Szaynokowa, Wilna ob. Krysiulewicz, Torunia ob. Polowiński, Krakowa ob. Szymkiewicz, Włodzimierza ob. Szurowski, Gdyni ob. Białostocki (zastępczo), Brodów ob. Bednarowski (zastępczo), Kowla ob. Szulecki (zastępczo), Sarn ob. Parczewski (zastępczo).

Porządek dzienny obejmował Sprawozdania Komisyj i informacje o zakresie pracy Delegatów w terenie, oraz Sprawozdania Delegatów i postulaty terenu.

Na wstępie ob. Prezes poinformował zebranych, w jakim celu Zarząd powołał Delegatów i jakie są ich zadania i wysunął dwa zasadnicze zagadnienia, t. j. opracowanie historii P. O. W. i Samopomoc, jako podstawowe zadania prac Zrzeszenia.

Z kolei zostały odczytane sprawozdania poszczególnych Komisyj.

Sprawy Komisji Personalnej referował ob. Milanowski, który zaznajomił zebranych z pracami Komisji i zaapelował do Delegatów, by:

1) informowali członków swego skupienia o formalnościach ,wymaganych przy otrzymywaniu zaświadczeń z Biura Historycznego o przebiegu służby w P. O. W., jak również o konieczności najbardziej szczegółowego wypełniania kart ewidencyjnych i w najkrótszym terminie nadsyłania takowych do Komisji;

2) zgłaszali zmianę adresów:

3) informowali peowiaków nieczłonków Zrzeszenia o formalnościach wymaganych przy przyjmowaniu nowych członków.

Sprawozdanie Komisji Kasowej odczytał ob. Bem-Szklarski, który złożył dane ze stanu kasy i półrocznego wykonania budżetu, prosząc zebranych o:

1) zdopingowanie poszczególnych członków do płacenia bieżących i spłacenia zaległych składek:

2) wyjaśnianie ewentualnych różnic w zaległościach;

3) wpłacanie na zlecenia pocztowe, by uniknąć zwracania przez Urzędy Pocztowe niezaświadczonych zleceń.

Następnie złożył sprawozdanie z prac Komisji Odznaczeniowej ob. Zadrożny, który informował o przebiegu pracy Komisji i zawiadomił Delegatów, że:

1) obowiązkiem ich jest spowodowanie nadesłania wniosków wszystkich tych peowiaków, którzy dotychczas tych wniosków nie składali — ostateczny termin jest 15.XI. 36 r.;

2) w przyszłości rozesłane zostaną wnioski na odznaczenia Krzyżem P. O. W., które winne być w najkrótszym czasie zwrócone po wypełnieniu;

3) należy zebrać ewidencję już odznaczonych tak Odznaczeniem Niepodległościowym, jak i Krzyżem P. O. W.

Sprawy Komisji Samopomocy omówiła ob. Piechowska, zawiadamiając zebranych o udzielonych zapomogach i pożyczkach, oraz o udzielonych poparciach przy staraniach o uzyskaniu pracy.

W celu usprawnienia działalności Komisji koniecznym jest założenie kartoteki z wiadomościami o członkach, a mianowicie: a) stan materialny, b) stan rodzinny, c) wykształcenie, d) zajmowane stanowisko, e) czy pracuje w swoim fachu; wszystkie te wiadomości winni nadesłać Delegaci po osobistem sprawdzeniu.

Koniecznym też jest informowanie Zarządu przy nadsyłaniu podań o uzyskanie pracy o walorach moralnych petenta i karalności.

Wreszcie działalność Komisji Historycznej omówił ob. Prezes, zatrzymując się dłużej nad organizacją Kół Historycznych i wyjaśniając, że tylko nadsyłanie sprawozdań z pracy peowiaków może dać materiał do stworzenia historii P. O. W. Ob. Prezes zaapelował do Delegatów, by w zrozumieniu ważności sprawy dopilnowali wszystkich członków swego skupienia i tym samym wypełnili obowiązek utrwalenia prac P. O. W. na Wschodzie.

Z kolei ob. Prezes wezwał Delegatów do wypowiedzenia się i przedstawienia postulatów terenu.

Delegat Kowla ob. Szulecki zakomunikował, że po przyjęciu delegatury porozumiał się z zamieszkałymi na jego terenie peowiakami z K. N. 3 i stwierdził, że ogólnie nie ma bezrobotnych, lecz należało by niektórych zatwierdzić na etatach, a niektórym poprawić byt materialny. Prosi on o nadesłanie spisu zaległych składek poszczególnych członków okręgu.

Następny mówca, delegat z Torunia, ob. Polowiński, podkreślił ważność podziału Zrzeszenia na okręgi i zaproponował powiększenie liczby delegatów, zmniejszając okręgi, co umożliwi łatwiejsze współżycie członków skupienia. Stwierdził, że na jego terenie niema bezrobocia wśród peowiaków z K. N. 3, natomiast są bezrobotni ze Zw. Peowiaków. Apeluje do Zarządu o częstsze wydawanie Biuletynu.

Delegat Poznania, ob. Bukowski, zawdzięczając rodzajowi swej pracy, skomunikował się z większością zamieszkałych na jego terenie peowiaków i stwierdza, że wiele adresów nadesłanych przez sekretariat Zrzeszenia

straciło swą aktualność. Bezrobotnych na swoim terenie niema. Proponuje zwracanie się do poszczególnych członków bezpośrednio, gdyż załatwianie korespondencji za pośrednictwem Delegata naraża go na koszta.

Delegat Gdyni, ob. Białostocki, wziął udział w obradach w zastępstwie Delegata i nie podaje danych organizacyjnych. Proponuje on stworzenie delegatur przy jednostkach administracyjnych.

Delegat Sarn, ob. Parczewski, mówił o współpracy i życiu towarzyskim członków okręgu Sarnieńskiego.

Delegat Lwowa, ob. Szaynokowa, nie nawiązała jeszcze kontaktu z członkami wobec wyjazdu na okres letni.

Delegat Wilna, ob. Krysiulewicz, skomunikował się z większością peowiaków. Posiada trzech bezrobotnych znajdujących się w bardzo ciężkich warunkach.

Delegat Włodzimierza, ob. Szurowski, mówił o współżyciu członków Zrzeszenia na terenie okręgu.

Delegat Brodów, ob. Bednarowski, prosił o powiadamianie Delegata o każdym członku uchylającym się od spełniania obowiązków członkowskich i zapytując jaki los spotkał wnioski odznaczeniowe, które nie zostały ogłoszone w Dzienniku Ustaw.

Delegat Torunia, ob. Połowiński, prosił o nadesłanie Delegatom poprzednich Biuletynów.

W odpowiedzi na zapytania dotyczące spraw odznaczeniowych, zabrali głos: ob. Piechowska, która wyjaśniła, że wszystkie wnioski na odznaczenia Niepodległościowe zostały przesłane do kapituły, która od paru lat jest nieczynna, oraz ob. Zadrożny, który zawiadomił o wysłaniu wszystkich wniosków, zakwalifikowanych do odznaczenia przez Komisję Odznaczeniową.

Po wyczerpaniu spraw objętych porządkiem dziennym obrad — zabrał głos ob. Prezes, który odpowiadając Delegatom, mówił o formie działania Delegatów w terenie, o charakterze techniki pracy, o wzajemnej współpracy i utrzymywaniu kontaktu i wezwał Delegatów do stawiania wniosków w związku z zagadnieniami terytorialnymi, podkreślając zagadnienia delegatury, kontakt osobisty i bezpośrednią wymianę myśli.

Następnie ob. Prezes podkreślił, że nie jest ambicją Zarządu, by było dużo członków, lecz by byli to ludzie zgrani i zawiadomił Delegatów, że Zarząd przystępuje do skreślenia z listy członków Zrzeszenia tych, którzy nie wypełniają obowiązków członkowskich.

Z kolei ob. Prezes zawiadomił Delegatów o połączeniu Zrzeszenia ze Związkiem Peowiaków.

Walny Zjazd Członków Zrzeszenia

ZARZĄD ZRZESZENIA ZAWIADAMIA, ŻE WALNY ZJAZD CZŁONKÓW ZRZESZENIA ODBĘDZIE SIĘ W DNIU 6 GRUDNIA R. B. CHCĄC UŁATWIĆ WSZYSTKIM CZŁONKOM WZIĘCIE UDZIAŁU W ZJEŹDZIE ZARZĄD UZYSKAŁ ZNIŻKI KOLEJOWE OBOWIĄZUJĄCE W DNIU 5, 6, 7, 8, 9.XII. NASTĘPNY NUMER BIULETYNU ZAWIERAĆ BĘDZIE ROCZNE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU I PROGRAM ZJAZDU.

Prace komisji historycznej

Komisja Historyczna przystępuje w tych dniach do szybszego opracowania zarysu — kroniki historycznej P. O. W. Wschód — K. N. 3.

Cennym materiałem do prac historycznych są nasze relacje historyczne. W tym celu Koła rozesłały odpowiednio zredagowane kwestionariusze do wszystkich członków Zrzeszenia i b. peowiaków nie będących członkami Zrzeszenia oraz sympatyków i osób, które współpracowały z P. O. W. na danych terenach.

Zebraniem odpowiedniego materiału do kroniki już zajęły się koła: Petersburg, Moskwa, Białoruś, Charków—Rostów — Kaukaz, Żytomierz — Berdyczów, Biała Cerkiew, Równe — Brody, Humań i Baon Szturmowy.

Celem uproszczenia i ułatwienia zorientowania się w nawale materiału zebranego, został on podzielony na okresy i na odcinki terenowe. Tak np.:

Koło IV Charków — Rostów — Kaukaz podzieliło swe prace na 1) lewobrzeżną Ukrainę i 2) Kaukaz.

Koło I Petersburg, które pracami swymi obejmuje teren Petersburga i Północy oraz Finlandii podzieliło je na 2 okresy: 1 okres od 1910 do 1914 Związku Walki Czynnej, 2 okres od 1914 do 1918 r. P. O. W.

Koło III Moskwa podzieliło swe prace na 3 okresy: 1) od 1914 do 1916 r., 2) od 1917 do listopada 1918 r. i wreszcie 3) od listopada 1918 do końca 1920 roku. Dla Komisji historycznej Koło opracowało już całkowicie 1 okres. Okres drugi posiada jeszcze bardzo duże luki, a okres trzeci rozpoczęto dopiero opracowywać. Koło to przy tym posiada wiele materiałów dotyczących: Białorusi, Petersburga i Ukrainy. Gotowe jest też podzielić się tymi materiałami z zainteresowanymi kołami.

* * *

Komisja Historyczna P. O. W. K. N. 3, jako rezultat swych rocznych prac, postanowiła, w myśl swego planu, przedstawić na Walne Zebranie ogólną kronikę chronologiczną, dotyczącą historii P. O. W. Wschód — K. N. 3.

Ponieważ Walne Zebranie Zrzeszenia odbędzie się w dniach 6 — 8 grudnia b. r., Komisja za tym rozporządza krótkim czasem.

Ostatnio też odbyło się zebranie sprawozdawcze kół historycznych pod przewodnictwem ob. kpt. Kubina. Na zebranie to nie przybyli jednak przedstawiciele Kół: Odesa, Kijów, Żytomierz — Berdyczów, Winnica i Płoskirów — Kamieniec.

Przedstawiciele Kół, którzy przybyli na zebranie, złożyli wyczerpujące sprawozdania z dotychczasowych prac.

Tak np. Koło XIII — Baon Szturmowy, który składał się z 2 kompanii: 1) Peowiaków K. N. 3 i 2) Peowiaków Lubelskich, opracował już całkowicie działalność 1 kompanii. Skontrolowany materiał obejmuje 92 strony pisma maszynowego.

Koło XII — Humań skończy swe prace na 1 listopada r. b.

W przemówieniu swym, przewodniczący Komisji Historycznej ob. kpt. Kubin podkreślił, że jednak koła muszą skończyć swe prace na dzień 17 listopada b. r., ażeby zdążyć z opracowaniem tych prac na Walne Zebranie Zrzeszenia. Apelował też do Kół, aby pośpieszyły się ze zbieraniem materiału do swych opracowań, gdyż Komisja wyda zarysy kroniki historycznej P. O. W. Wschód — K. N. 3,

choćby ona nie obejmowała działalności wszystkich kół. Jednak te koła, które kronikę swoją opracują do dnia 17 listopada b. r., będą zamieszczone.

Następne zebranie sprawozdawcze zostało wyznaczone na 17 listopada r. b., przy czym na zebranie to przewodniczący Kół powinni przynieść projekt opracowanej kroniki historycznej koła według wskazówek, które w tych dniach zostały im rozesłane.

* * *

W zebraniu Komisji Historycznej wziął udział prezes Zrzeszenia ob. Schaetzel, który w dłuższym przemówieniu, podkreślił wagę prac Komisji Historycznej. Prace te, o ile będą oparte na relacjach od uczestników opisywanych czynów i wydarzeń, będą cennym dorobkiem, z którego niewątpliwie chętnie będą korzystać historycy, przy badaniach okresu historycznego, z którym związana jest działalność P.O.W. Wschód — K. N. 3. Prac tych nikt za nas nie może wykonać i nie wykona!

Komunikat komisji samopomocy

1. ZAOPATRZENIE B. WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH.

Komisja Samopomocy przypomina, że z dn. 31 **grudnia 1936** r. upływa ostateczny termin składania podań do Ministra Skarbu o przyznanie zaopatrzeń na mocy dekretu Prezydenta RP. o zaopatrzeniu b. więźniów politycznych (jednolity tekst — Dz. Ustaw Nr. 47, poz. 406 r. 1931).

Warunki, uprawniające do ubiegania się o to zaopatrzenie, wysokość zaopatrzenia oraz sposób uzyskania tegoż podano w artykule ob. H. Hermanowskiego, pomieszczonym w Nr. 6—7 Biuletynu.

2. ZAOPATRZENIE INWALIDZKIE

Rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dn. 24.XI.1933 r. (Dz. Ust. Nr. 83, poz. 522) przywrócona została możność dodatkowego zgłoszenia roszczeń o zaopatrzenie inwalidzkie przez osoby, które posiadają podstawy ku temu, a w swoim czasie z jakichkolwiek powodów roszczeń swych nie zgłosiły.

Ze względu na to, że **ostateczny termin zgłaszania tych roszczeń upływa** w **dn. 31 grudnia 1936 r.**, Komisja zwraca uwagę Sz. ob. ob. na powyższe i przytacza ogólne zasady postępowania.

Roszczenia o zaopatrzenie mogą być zgłoszone bądź przez samego inwalidę, bądź też przez osoby pozostałe po zmarłym inwalidzie (rodzice, żona, dzieci).

Podanie winno zawierać:

a) właściwą prośbę o uwzględnienie roszczenia w myśl ustawy, ogłoszonej w Dzien. Ust. Nr. 83, poz. 522 z 1933 r.,

b) ścisły przebieg i dowody służby w POW. i wojskowej,

c) opis uszkodzeń, doznanych w czasie służby, przebieg i miejsce odbywania leczenia — ew. — dla rodziny — metrykę śmierci, ojca, męża, czy syna z podaniem przyczyny zgonu,

d) obecnie odczuwane uszkodzenia zdrowia i okoliczności z okresu służby wojskowej, które na to wpłynęły,

e) dokumenty, stwierdzające zasługi w walkach o Niepodległość,

f) metrykę urodzenia proszących członków rodziny.

Podania należy kierować: a) inwalidzi — do Ministra Opieki Społecznej przez właściwe Starostwo, b) rodziny— do Ministra Skarbu przez właściwą Izbę Skarbową.

Ze względu na upływający termin ostateczny zgłaszania roszczeń, należy jaknajszybciej zebrać odpowiednie dokumenty i wystąpić z właściwem podaniem.

3. POMOC BEZROBOTNYM.

Prace Komisji Samopomocy w dziedzinie pomocy w uzyskiwaniu pracy ulegają w wielu wypadkach znacznemu, a zbędnemu zahamowaniu z powodu nienadsyłania przez ob. ob., ubiegających się o pracę, niezbędnych dokumentów.

W związku z tem Komisja ponownie prosi Ob. Ob. o bezwarunkowe dołączanie do odpowiednich podań lub pism do zrzeszenia w omawianej sprawie:

1) podania o przyjęcie do pracy, bez wymienienia instytucji, do której ma być ono złożone (nazwę instytucji, w której są możliwości zatrudnienia należy podawać w piśmie do Zrzeszenia).

2) dokładnego życiorysu z dokładnem omówieniem pracy w POW. oraz zawodowej,

3) metryki urodzenia.

4) zaświadczenia Biura Historycznego o pracy w POW.,

5) świadectw szkolnych.

6) świadectw z poprzedniej pracy.

Dokumenty te należy przesyłać w odpisach.

4. STABILIZACJA URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH.

Komisja Samopomocy zamierza w najbliższym czasie rozpocząć starania w sprawie stabilizacji ew. przyjęcia na etat czł. Zrzeszenia, pozostających na służbie państwowej, ew. w instytucjach publicznych.

W związku z tym Komisja prosi Sz. Ob. Ob., pracowników kontraktowych, o nadesłanie następujących danych o sobie (na oddzielnym arkuszu):

1. Nazwisko, imię.
2. Przydział macierzysty.
3. Nazwa instytucji, w której pracuje.
4. Jak dawno pracuje.
5. Jakie zajmuje stanowisko.
6. Grupa uposażenia.
7. Ilość członków rodziny.
8. Czy jest członkiem Zrzeszenia P. O. W. Wschód — K. Nr. 3.
9. Czy ma odznaczenia i jakie.
10. Uwagi.

ZRÓB TO NATYCHMIAST!

Wszystkich obywateli peowiaków, którzy dotychczas nie zwrócili
KWESTIONARIUSZA KOMISJI HISTORYCZNEJ,
wzywa się do jaknajrychlejszego wypełnienia go i zwrócenia pod adresem Koła Historycznego lub Zrzeszenia.

Kto z Obywateli nie otrzymał kwestionariusza powinien zareklamować w swoim Kole.

Nowoprzyjęci członkowie

Przyjęci do Zrzeszenia, na posiedzeniu Zarządu: w dniu 12.X. 1936 r.: Marja Przeździecka, Józefat Strycharzewski, Feliks Zaleciło, Tekla Hryniewska, Jerzy Hryniewski, Marja Ajowa, Wanda Mazaraki, Michał Grzybowski;

na posiedzeniu Zarządu w dniu 15.IX. 1936 r.: Marja Antonina Paszkowiczowa, Marja Tatjana Fedorowicz, Józef Wiszniewski, Karol Dobrowolski, Marjan Kuczkowski, Witalis Holc, Aleksander Sipa;

na posiedzeniu Zarządu w dniu 29.IX. 1936 r.: Bilewski Leonard, Pietrzak Mieczysław.

Zapowiedź skreślenia z listy Członków Zrzeszenia

Na posiedzeniu Zarządu Zrzeszenia odbytym w dniu 20.IX.-36 r. postanowiono ogłosić pierwszą listę nazwisk tych członków Zrzeszenia, którzy pomimo wielokrotnych wezwań uchylają się od spełniania obowiązków członkowskich, odmawiając płacenia należnych składek.

Na podstawie § 10 Statutu Zrzeszenia wszyscy członkowie Zrzeszenia, których nazwiska podajemy — zostaną po upływie miesiąca od daty ogłoszenia listy — skreśleni z listy członków.

Pierwsza lista obejmuje następujące nazwiska: Stefan Sopoćko, Bronisław Olechnowicz, Aleksander Krueger, Józefa Zahorska, Adam Radziejowski, Jadwiga Radowska, Jerzy Waldemar Dąbrowski, Jan Poznecki, Stanisław Kossecki, Antoni Długoszewski, Michniewicz Kaz., Chorbkowski Bogusł., Wanda Popławska, Mroziński Feliks, Bilewicz Eugenjusz Juljan, Bienkiewicz Józef, Krajewski Adam, Rakowski Gustaw, Stępkowski Stanisław, Chamiec Bronisław, Kaźmierczak Edward, Mianowski Stanisław, Chojecki Jan, Niepokolczycka Jadwiga, Żołędziowski Szymon, Optułowicz Szymon, Michniewicz Kazimierz, Chorbkowski Bogusław.

Schronisko w Rajczy

Zarządzeniem Pana II Wiceministra Spraw Wojskowych zostaje uruchomione schronisko dla b. wojskowych— uczestników walk o niepodległość w Rajczy.

Do schroniska przyjmowani być mogą tylko mężczyźni, pozostający bez pracy i bez żadnego zaopatrzenia, a nieobciążeni żadną chorobą dziedziczną i których stan zdrowia nie wymaga stałej opieki lekarskiej.

Ilość miejsc ograniczona do 65-ch osób.

Podania o przydział miejsca należy składać do Okręgowego Komitetu Wykonawczego Zarządu Schroniska w Rajczy, Kraków, ul. Bosacka 13, dołączając: a) świadectwo lekarskie, b) wiarygodne dane odnośnie położenia materialnego, jak również stosunków rodzinnych petenta, oraz c) niezbite dowody udziału w walkach o Niepodległość Państwa Polskiego.

O ew. dalsze wyjaśnienia w tej sprawie oraz porady należy zwracać się do Komisji Samopomocy Zrzeszenia.

Czy już wpłaciłeś zaległe składki członkowskie? Wpłaty uskuteczniać należy na Konto P. K. O. 22922

Redakcja i Administracja: WARSZAWA, ul. Matejki Nr. 3, m. 3. TELEFON 707-32.

Godziny przyjęć: czwartki godz. 18—20. Nadesłanych rękopisów nie zwraca się.

Konto P. K. O. Nr. 22.922. Prenumerata roczna — 6 zł., półroczna — 3 zł. Cena pojed. egzempl. 50 gr.

Ceny ogłoszeń: Strona 600 zł., 1/2 strony 300 zł., 1/4 strony 175 zł.

Redaktor odpowiedzialny: BRONISŁAW WANKE.

Wydawca: ZARZĄD ZRZESZENIA CZŁONKÓW b. P. O. W. WSCHÓD — K. N. 3.

Zakłady Graf. „Polska Zjednoczona" Warszawa, Nowolipie 2. Tel. 11-40-45.